

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2007

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 2007

N:o 551—564

SISÄLLYS

N:o		Sivu
551	Laki puolustusvoimista	1739
552	Laki sotalaitokselle rauhanaikana annettavista luontaisuuksista annetun lain kumoamisesta .	1753
553	Laki rikoslain 45 luvun 26 a §:n kumoamisesta	1754
554	Laki rajavartiolain 35 ja 39 §:n muuttamisesta	1755
555	Laki rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta	1756
556	Laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta	1757
557	Laki rajavartiolain 25 §:n muuttamisesta	1767
558	Laki naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	1768
559	Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta	1769
560	Laki poliisilain 45 a §:n muuttamisesta	1770
561	Laki sotilastapaturmalain 1 §:n muuttamisesta	1771
562	Laki työturvallisuuslain 6 §:n muuttamisesta	1772
563	Laki rikoslain 45 luvun 27 §:n muuttamisesta	1773
564	Laki valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	1774

N:o 551

Laki

puolustusvoimista

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään puolustusvoimien tehtävistä, toimivallasta, organisaatiosta, hallinnosta, sotilaskäskyasioiden päätöksentekojärjestelmästä ja henkilöstöstä.

2 §

Puolustusvoimien tehtävät

Puolustusvoimien tehtävänä on:

1) Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluu:

a) maa-alueen, vesialueen ja ilmatilan valvominen sekä alueellisen koskemattomuuden turvaaminen;

b) kansan elinmahdollisuuksien, perusoikeuksien ja valtiojohdon toimintavapauden turvaaminen ja laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustaminen;

c) sotilaskoulutuksen antaminen ja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ohjaaminen sekä maanpuolustustahdon edistäminen;

2) muiden viranomaisten tukeminen, johon kuuluu:

a) virka-apu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi sekä muuksi yhteiskunnan turvaamiseksi;

HE 264/2006
PuVM 2/2006
EV 298/2006

b) pelastustoimintaan osallistuminen antamalla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvittavaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalveluja;

c) osallistuminen avun antamiseen toiselle valtiolle terrori-iskun, luonnononnettomuuden, suuronnettomuuden tai muun vastaavan tapahtuman johdosta; sekä

3) osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan.

Puolustusvoimien muista tehtävistä säädetään erikseen.

2 luku

Toimivalta

Suomen sotilaallinen puolustaminen

3 §

Aluevalvonta

Puolustusvoimat valvoo Suomen maa- ja vesialuetta sekä ilmatilaa ja turvaa alueellista koskemattomuutta siten kuin aluevalvontalaissa (755/2000) säädetään.

4 §

Kansan elinmahdollisuuksien ja valtiojohdon toimintavapauden turvaaminen sekä laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustaminen

Puolustusvoimat turvaa Suomen aluetta, kansan elinmahdollisuuksia ja valtiojohdon toimintavapautta sekä puolustaa laillista yhteiskuntajärjestystä tarvittaessa sotilaallisilla voimakeinoin aseellisen hyökkäyksen tai sitä vastaavan ulkoisen uhan kohdistuessa Suomeen. Sotilaallisten voimakeinojen tulee olla sopuosoitussa Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Sotilaallisilla voimakeinoilla tarkoitetaan sotilaan henkilökohtaisen aseensa ja sitä voimakkaampaa asevoiman käyttöä.

5 §

Sotilaskoulutus

Puolustusvoimat antaa sotilaskoulutusta siten kuin asevelvollisuuslaissa (452/1950) ja

vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) säädetään. Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavasta sotilaskoulutuksesta säädetään erikseen.

6 §

Vapaaehtoinen maanpuolustus

Puolustusvoimat ohjaa, tukee ja valvoo vapaaehtoista maanpuolustusta siten kuin vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa säädetään.

7 §

Sotilaskurinpito

Puolustusvoimat voi käyttää kurinpitovaltaa siten kuin sotilaskurinpitolaissa (331/1983) säädetään.

8 §

Poliisitehtävät

Puolustusvoimat huolehtii poliisitehtävistä siten kuin poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetussa laissa (1251/1995) säädetään.

9 §

Terveystuho

Puolustusvoimat järjestää terveystuho-vastuullaan olevien henkilöiden terveystuho siten kuin terveystuhojärjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) säädetään.

Muiden viranomaisten tukeminen

10 §

Virka-apu poliisille ja rajavartiolaitokselle

Puolustusvoimat antaa virka-apua poliisille yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi siten kuin puolustusvoimien virka-apusta poliisille annetussa laissa (781/1980) säädetään. Sen mukaan kuin puo-

lustusvoimien virka-avusta poliisille annetussa laissa säädetään, puolustusvoimilla on oikeus poliisin johdolla käyttää sotilaallisia voimakeinoja puolustusvoimien avustaessa poliisia terrorismirikoksen estämisessä tai keskeyttämisessä.

Puolustusvoimat antaa virka-apua rajavartiolaitokselle siten kuin rajavartiolaissa (578/2005) säädetään.

11 §

Virka-apu yhteiskunnan turvaamiseksi

Puolustusvoimat voi antaa virka-apua yhteiskunnan turvaamiseksi siten kuin maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetussa laissa (378/1974), aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979) tai muussa laissa säädetään.

12 §

Apu toiselle valtiolle

Puolustusvoimat voi osallistua toista Suomen viranomaista tukeakseen pelastus- ja muun vastaavan avun antamiseen toiselle valtiolle terrori-iskun, luonnononnettomuuden, suuronnettomuuden tai niihin rinnastettavan tapahtuman johdosta. Puolustusvoimat voi osallistua avun antamiseen kalustolla, materiaalilla tai asiantuntija-avulla. Avun antamisessa ei saa käyttää voimakeinoja.

Puolustusvoimien osallistumisesta 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan päättää puolustusministeriö toimivaltaisen ministeriön pyynnöstä ja ulkoasiainministeriötä kuultuaan.

Jos kysymyksessä on laajakantoinen ja periaatteellisesti tärkeä hanke tai asian merkitys sitä muusta syystä vaatii, päätöksen puolustusvoimien osallistumisesta 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan tekee valtioneuvoston yleisistunto. Jos avun antaminen on ulkopoliittisesti merkittävää, avun antamisesta päättää tasavallan presidentti.

Puolustusvoimia ei saa määrätä 1 momentissa tarkoitettuihin toimiin ilman 2 tai 3 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei puolustusvoimien ylipäällikön toimivalta muuta johdu.

Osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan

13 §

Sotilaallinen kriisinhallinta

Puolustusvoimat osallistuu kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan siten kuin sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) säädetään.

Kiinteistöjen käyttäminen ja kiinteistöjä koskevat rajoitukset

14 §

Kiinteistöjen tilapäinen käyttöoikeus

Puolustusvoimilla on oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä, jos se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä. Puolustusvoimat ei kuitenkaan saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa tai vahinkoa omaisuudelle.

Puolustusvoimilla ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää asuinrakennuksia, niihin liittyviä piha- ja puutarha-alueita, korjaamattomia viljelysmaita eikä maa- ja metsätaloudellisia koekenttiä.

Puolustusvoimien 1 momentissa tarkoitusta kiinteistön käyttämisestä päättää puolustusvoimien alue- tai paikallishallintoviranomainen tai harjoituksen johtaja.

Kiinteistön käyttämisestä aiheutuneesta vahingosta suoritetaan kiinteistön omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus. Korvauspäätökseen samoin kuin kiinteistön käyttöä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Korvaukseen oikeutetulle on valitusmenettelystä huolimatta viivytyksettä suoritettava määrä, josta ei ole erimielisyyttä.

15 §

Liikkumista koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos sotilaalliset syyt tai ulkopuolisten suojaaminen vaaroilta välttämättä sitä vaatii, puolustusvoimien alue- tai paikallishallinto-

viranomaisen voi kieltää asiattomilta puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai kohteessa liikkumisen tai rajoittaa sitä. Kiellon rikkomisesta tuomittavista rangaistuksista säädetään rikoslaissa (39/1889).

Harjoituksen johtaja voi määrätä 1 momentissa tarkoitettun kiellon tai rajoituksen puolustusvoimien käytössä tilapäisesti harjoituksen järjestämistä varten olevalla alueella tai kohteessa, jota käytetään materiaalin säilytykseen, joukkojen ryhmitykseen tai jolla tapahtuva toiminta voi aiheuttaa vaaraa ulkopuolisille.

Oleskelu- tai vierailulupa myönnetään, jos hakijalla on työtehtävistä, asumisesta tai vastaavasta syystä johtuva perusteltu tarve liikkua puolustusvoimien käytössä olevalla alueella. Vierailulupaa ei kuitenkaan myönnetä, jos on perusteltua syytä epäillä hakijan vaarantavan puolustusvoimien toimintaa tai alueella olevien turvallisuutta. Oleskelu- tai vierailuluvan saanut henkilö ei saa puolustusvoimien käytössä olevalla alueella kuvata tai muuten tallentaa maanpuolustuksen kannalta tärkeitä kohteita, kuten johtamispaikkoja, tutka- tai viestiasemia ja asejärjestelmiä. Luvassa voidaan antaa puolustusvoimien toiminnan ja hakijan turvallisuuden kannalta tarpeellisia määräyksiä alueella liikkumisesta, liikkumisajasta ja -paikasta sekä kuvaamisesta tai muusta tallentamisesta.

Lupa voidaan peruuttaa, jos:

- 1) luvan haltija rikkoo lupamääräyksiä;
- 2) luvan haltija on antanut alueella liikkumisen tarkoituksesta harhaanjohtavia tietoja; taikka
- 3) luvan haltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä.

Oleskelu- ja vierailuluvan myöntää edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu viranomaisen. Lupaviranomaisen 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Luvan peruuttamista koskevaa päätöstä noudatetaan valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa.

Oleskelu- ja vierailuluvasta säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista alueista maa-alueet tulee merkitä. Kieltoalueilta ja

muista tässä tarkoitetuista merkeistä voidaan säätää puolustusministeriön asetuksella.

16 §

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisteri

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisteri on valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Siihen voi sisältyä tietoja, joita on tarpeen käsitellä tässä laissa tarkoitettujen liikkumista koskevien lupien myöntämiseksi sekä kieltojen ja rajoitusten valvomiseksi.

Rekisteriin saadaan tallettaa puolustusvoimien kohteessa oleskelevan tai sinne pyrkivän henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta sekä henkilön matkustusasiakirjan tiedot. Rekisteriin saadaan merkitä löydettyjä vaarallisia esineitä ja aineita koskevia sekä muita vastaavia puolustusvoimien henkilökunnan työturvallisuuteen vaikuttavia tietoja.

Rekisteriin saadaan lisäksi kirjata tieto siitä, onko henkilölle myönnetty kansainvälisistä tietoturvelvoitteista annetun lain (588/2004) mukainen henkilöturvallisuustodistus sekä tieto siitä, onko henkilöstä tehty turvallisuus selvityksistä annetun lain (177/2002) mukainen turvallisuus selvitys, milloin se on tehty sekä minkä tasoisesta selvityksestä on kyse.

Rekisteristä voidaan luovuttaa tietoja poliisin tehtävistä puolustusvoimista annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Henkilöä koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään viiden vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä.

17 §

Rekisterinpitäjä

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisterinpitäjänä toimii pääesikunta sekä kukin hallintoyksikkö toimialueellaan.

Turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitäminen

18 §

Turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitäminen puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevalla alueella

Turvallisuuden ja järjestyksen toteuttamisesta puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevalla alueella määrää tarkemmin varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston komentaja. Vartio- tai päivystystehtävää suorittavan virkamiehen koulutuksesta säädetään puolustusministeriön asetuksella.

19 §

Henkilöllisyyden selvittäminen, henkilön poistaminen ja kiinniotto-oikeus

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus poistaa henkilö puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevalta alueelta ja 15 §:ssä tarkoitettulta alueelta, jos on ilmeistä, ettei poistettavalla ole oikeutta oleskella alueella ja edellä mainittu virkamies on kehottanut häntä poistumaan. Virkamiehellä on oikeus poistaa myös alueella luvallisesti oleva henkilö, jos tämä häiritsee tai vaarantaa toisten tai itsensä turvallisuuden. Lisäksi virkamiehellä on tehtävässään oikeus saada tietää alueella oleskelevan tai liikkuvan henkilön nimi, henkilötunnus tai sen puuttessa syntymäaika, kansalaisuus ja passitiedot.

Jokamiehen kiinniotto-oikeudesta säädetään pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 1 §:ssä. Kiinni otettu muu kuin rikoslain 45 luvun alainen henkilö on viipymättä luovutettava poliisille. Sama koskee rikoslain 45 luvun alaista henkilöä, joka on syyllistynyt muuhun kuin sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:ssä tarkoitettuun rikokseen. Jollei kiinni otettua voida luovuttaa poliisille viimeistään kuuden tunnin kuluttua kiinniotamisesta, on hänet päästettävä heti vapaaksi.

20 §

Turvallisuustarkastus

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on henkilöä poistaessaan tai

kiinniottaessaan oikeus tarkastaa kiinni otettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei kiinni otetulla ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Edellä mainitulla virkamiehellä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut vaaralliset esineet tai aineet. Ne on palautettava tarkastettavalle tämän poistussa tai vapaaksi päästämisen yhteydessä, jollei siihen ole lain mukaan estettä.

21 §

Turvatarkastus

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta taikka koulutettua eläintä apuna käyttäen tarkastaa puolustusvoimien toimitiloihin, kulkuneuvoihin tai alueelle saapuva taikka siellä oleva sekä tarvittaessa hänen kulkuneuvonsa ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, ettei hänellä ole mukanaan esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle ja järjestykselle, jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen tai jonka hallussapito on lain tai sen nojalla annettun säännöksen tai määräyksen nojalla kielletty. Turvatarkastus voidaan tehdä myös puolustusvoimien toimitiloista, kulkuneuvoista tai alueelta poistuville henkilöille sekä tarvittaessa heidän kulkuneuvoihinsa ja heidän mukanaan oleviin tavaroihinsa, jos tarkastuksella on tärkeä merkitys turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiselle ja on perusteltu syy epäillä, että on rikottu puolustusvoimien antamia turvallisuutta koskevia määräyksiä.

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on myös oikeus metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta taikka koulutettua eläintä apuna käyttäen tarkastaa puolustusvoimien toimitiloja, alueita ja kulkuneuvoja sen selvittämiseksi, ettei niissä ole esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa järjestykselle tai turvallisuudelle, jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen taikka jonka hallussapito on lain tai sen nojalla annettun säännöksen tai määräyksen nojalla kielletty.

Turvatarkastuksen suorittamisesta päättää varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston ko-

mentaja. Turvatarkastus on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa omaisuudelle.

Edellä 1 ja 2 momenteissa tarkoitetuissa tapauksissa löydetty omaisuus saadaan ottaa haltuun. Haltuunotosta on laadittava pöytäkirja. Haltuun otettu omaisuus on palautettava asianomaiselle henkilölle hänen poistussaan puolustusvoimien toimitiloista, jolle siihen ole lain mukaan estettä.

22 §

Turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseen liittyvät voimakeinot

Jos poistettava, kiinni otettava tai turvallisuustarkastuksen kohteeksi joutunut koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, kiinni ottamisen tai turvallisuustarkastuksen suorittamisen, vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus käyttää sellaisia henkilön poistamiseksi tai kiinni ottamiseksi taikka turvallisuustarkastuksen suorittamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, kun otetaan huomioon henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet.

Jos henkilö kieltäytyy 21 §:ssä tarkoitusta turvatarkastuksesta, hänet voidaan poistaa tai häneltä voidaan evätä pääsy puolustusvoimien toimitiloihin, kulkuneuvoon tai alueelle. Henkilön poistamiseksi puolustusvoimien toimitiloista, kulkuneuvosta tai sen hallitsemalta alueelta voidaan tarvittaessa käyttää sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

23 §

Sotilaan ja sotilasesimiehen voimankäyttö

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla, rikoslain 45 luvun 27 §:ssä tarkoitettulla sotilaalla on vastarintaa kohdatessaan oikeus käyttää vastarinnan murtamiseksi sellaisia

tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, kun otetaan huomioon joukon tai vartioitavan kohteen tai alueen turvallisuus, virka- tai palvelustehtävän laatu ja vastarinnan vaarallisuus. Edellä mainituin edellytyksin vartiomiehellä on oikeus voimakeinojen käyttöön myös, kun joku hänen pykälymiskäskystään huolimatta lähestyy vartioitavaa kohdetta tai aluetta, jonne tuleminen on kielletty.

Taistelussa, merihädässä tai vastaavassa joukolle tai sen toiminnalle erityisen vaarallisessa tilanteessa sotilasesimiehellä on oikeus käyttää käskynalaista vastaan kuuliaisuuden ja järjestyksen palauttamiseksi sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, jos käskynalainen sotilasesimiehen kiellosta huolimatta pakenee, väkivaltaisesti vastustaa esimiestä tai ei noudata esimiehen vaaran torjumiseksi antamaa käskyä vaikka käsky on toistettu. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon käskynalaisen laiminlyönnin tai teon vaarallisuus ja vallitseva tilanne.

Sotavangin paetessa on sillä, jonka tehtävänä on estää pakeneminen, oikeus käyttää vankeuslain (767/2005) 18 luvun 6 §:ssä säädettyjä voimakeinoja.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

3 luku

Puolustusvoimien organisaatio ja hallinto

24 §

Puolustusvoimien johto ja hallintoyksiköt

Puolustusvoimien ylimmästä päällikyydestä säädetään perustuslaissa. Puolustusvoimat on hallinnollisesti puolustusministeriön alainen. Tasavallan presidentti päättää sotilaskäskyasioista ja sotilaallisista nimitysasioista sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Puolustusvoimissa on puolustusvoimain komentaja, pääesikunta, maavoimat, merivoimat ja ilmavoimat, aluehallinnon esikuntia, sotilaslaitoksia, joukko-osastoja ja muita hallintoyksiköitä sekä maakuntajoukkoja ja Maanpuolustuskorkeakoulu.

Puolustusvoimissa on lisäksi puolustusvoimien käytössä olevista alueista ja niillä sijaitsevista hallintoyksiköistä koostuvia varuskuntia.

25 §

Puolustusvoimain komentaja

Puolustusvoimien välitön johto ja valvonta kuuluu puolustusvoimain komentajalle.

Puolustusvoimain komentaja käsittelee ja ratkaisee pääesikunnan päällikön tai tämän määräämän virkamiehen esittelystä ne hallinnolliset asiat, jotka on säädetty hänen toimivaltaansa kuuluviksi. Hän voi yksittäistapauksessa pidättää itselleen päätösvallan hallinnollisessa asiassa, joka on säädetty pääesikunnan käsiteltäväksi, sekä tehtävään määräämistä koskevan asian, joka on säädetty puolustusvoimien muun viranomaisen ratkaistavaksi.

Puolustusvoimain komentaja tekee puolustusministeriölle esitykset sellaisista puolustusvoimien virkaan nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevista asioista, jotka tavallan presidentti ratkaisee valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta.

Puolustusvoimain komentajan ollessa estynyt pääesikunnan päällikkö toimii hänen sijaisenaan. Puolustusvoimain komentajan tehtävistä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pääesikunta

Pääesikunta on valtion keskushallintoon kuuluva viranomaisen ja puolustusvoimien johto-esikunta. Pääesikunta johtaa ja valvoo puolustusvoimille säädettyjen tehtävien suorittamista, jollei puolustusvoimain komentajan toimivallasta muuta johdu. Pääesikuntaa johtaa pääesikunnan päällikkö.

Pääesikunta käsittelee ja ratkaisee ne puolustusvoimille kuuluvat asiat, joita ei ole säädetty puolustusvoimien muun viranomaisen käsiteltäväksi ja ratkaistaviksi. Pääesikunnassa ratkaisee hallinnollisen asian esittelystä pääesikunnan päällikkö, jollei muuta ole säädetty tai määrätty. Pääesikunnassa päätettäviä

mutta kuin puolustusvoimien kannalta merkittäviä asioita voidaan antaa pääesikunnassa toimivien virkamiesten ratkaistaviksi. Ratkaisuvallan siirron perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa pääesikunnan työjärjestyksellä.

Pääesikunnan tarkemmasta kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

27 §

Puolustushaarat

Maavoimiin kuuluu maavoimien esikunta, sotilasläänejä, aluetoimistoja, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Maavoimia johtaa maavoimien komentaja. Maavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä maavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Maavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin maavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta maavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka maavoimien komentaja vahvistaa.

Merivoimiin kuuluu merivoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Merivoimia johtaa merivoimien komentaja. Merivoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä merivoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Merivoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin merivoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta merivoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka merivoimien komentaja vahvistaa. Merivoimien esikunta ohjaa ja valvoo sotilasmerenkulkua sekä sitä edistäviä ja turvaavia toimenpiteitä.

Ilmavoimiin kuuluu ilmavoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Ilmavoimia johtaa ilmavoimien komentaja. Ilmavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä ilmavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Ilmavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin ilmavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian kä-

sittelystä ja ratkaisemisesta ilmavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka ilmavoimien komentaja vahvistaa. Ilmavoimien esikunnan yhteydessä toimii sotilasilmaviranomaisena sotilasilmaviranomaisyksikkö ilmaivilain (1242/2005) mukaisesti.

Maavoimien esikunta, merivoimien esikunta ja ilmavoimien esikunta ovat toimialaansa koskevilla hallinnollisissa asioissa pääesikunnan alaisia.

28 §

Alue- ja paikallishallinto sekä maakuntajoukot

Maa on jaettu sotilaslääneihin. Operatiivisen sotilasläänin esikunta on maavoimien esikunnan alainen aluehallintoviranomainen. Alueellisen sotilasläänin esikunta ja aluetoimisto ovat operatiivisen sotilasläänin esikunnan alaisia aluehallintoviranomaisia. Maan jakamisesta sotilaslääneihin ja aluetoimistoihin säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sotilaslaitos, joukko-osasto ja varuskunta ovat puolustusvoimien paikallishallintoviranomaisia. Sotilaslaitos, joukko-osasto ja maakuntajoukot ovat pääesikunnan, maavoimien esikunnan, merivoimien esikunnan, ilmavoimien esikunnan tai sotilaslaitoksen alaisia sen mukaan kuin siitä 29 §:n mukaisesti päätetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua alue- tai paikallishallintoviranomaisessa käsiteltävän hallinnollisen asian ratkaisee esittelystä alue- tai paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen ratkaistavaksi. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta alue- tai paikallishallintoviranomaisessa annetaan työjärjestyksessä, jonka alue- tai paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö vahvistaa.

Maakuntajoukot ovat puolustusvoimien kokoonpanoon kuuluvia alueellisia joukkoja. Maakuntajoukot muodostetaan reserviin kuuluvista vapaaehtoisista asevelvollisista ja muista vapaaehtoisista, jotka ovat antaneet vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitettua sitoumuksen puolustusvoimille. Maakuntajoukkoja voidaan käyttää puolustusvoimien virka-aputehtävissä.

29 §

Kokoonpanosta ja johtosuhteista päättäminen

Puolustusministeriö päättää puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä:

1) pääesikunnan, puolustushaaraesikunnan ja Maanpuolustuskorkeakoulun sijoituspaikasta sekä aluehallinnon esikunnan, sotilaslaitoksen, joukko-osaston tai muun yksikön perustamisesta, sijoituspaikasta ja lakkauttamisesta; ja

2) muistakin kokoonpanojen tai johtosuhteiden muutoksista, joilla on merkittävää yhteiskunnallista, taloudellista tai henkilöstöön liittyvää vaikutusta.

Puolustusvoimain komentajalla on oikeus muilta osin päättää yksityiskohtaisista kokoonpanoista ja johtosuhteista. Puolustusministeriö tulee pitää tietoisena näitä asioita koskevasta valmistelusta. Toimivallan jaosta puolustusministeriön ja puolustusvoimain komentajan välillä voidaan säätää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kokoonpanon lisäksi valmiuden kohottamista varten perustettavasta kokoonpanosta ja johtosuhteista päätetään jäljempänä tässä laissa tarkoitettuna sotilaskäskyasiana.

30 §

Puolustusvoimien sisäinen järjestys ja sotilaskäskyasiat

Puolustusvoimien sisäinen järjestys on sotilaallinen. Sotilasvirassa palveleva virkamies esittelee puolustusvoimain komentajan tai muun sotilasesimiehen ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian ja varmentaa sotilasesimiehen siitä tekemän päätöksen.

31 §

Tasavallan presidentin ratkaisovalta sotilaskäskyasioissa

Tasavallan presidentti päättää valtakunnan

sotilaallisen puolustuksen keskeisistä perusteista, sotilaallisen puolustusvalmiuden merkittävistä muutoksista, sotilaallisen puolustuksen toteuttamisen periaatteista sekä muista puolustusvoimien sotilaallista toimintaa ja sotilaallista järjestystä koskevista laajakantoisista tai periaatteellisesti merkittävistä sotilaskäskyasioista.

Presidentti päättää sotilaskäskyasiana myös sotilasarvossa ylentämisestä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Presidentti voi ottaa päätettäväkseen puolustusvoimain komentajan tai muun sotilasesimiehen ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian. Puolustusvoimain komentajan tulee antaa tietoja presidentille ja puolustusministerille sotilasesimiesten toimivaltaan kuuluvista merkittävistä sotilaskäskyasioista.

32 §

Päätöksentekomenettely sotilaskäskyasioissa

Tasavallan presidentti ratkaisee 31 §:n 1 momentissa tarkoitetut sotilaallisen puolustuksen keskeisiin perusteisiin kuuluvat sotilaskäskyasiat puolustusministerin esittelystä siltä osin kuin ne liittyvät puolustusministeriön strategiseen suunnitteluun. Päätökset varmentaa puolustusministeri. Pääministerillä ja puolustusvoimain komentajalla on tuolloin oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Presidentti ratkaisee muut sotilaskäskyasiat puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätökset varmentaa puolustusvoimain komentaja. Sotilaskäskyasiaa presidentille esiteltäessä puolustusministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta. Kun puolustusvoimain komentaja esittelee 31 §:n 1 momentissa tarkoitettua sotilaskäskyasiaa puolustusministerin tulee kuitenkin olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta. Lisäksi pääministeri voi olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Presidentti voi omasta aloitteestaan tai puolustusministerin esityksestä siirtää sotilaskäskyasian presidentin valtioneuvostossa ratkaistavaksi. Tällöin presidentti päättää asiasta puolustusministerin esittelystä ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Sotilaskäskyasiaa presidentille valtioneuvostossa esiteltä-

essä puolustusvoimain komentajalla on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

33 §

Puolustusvoimain komentajan ja muiden sotilasesimiesten päätöksenteko sotilaskäskyasioissa

Puolustusvoimain komentaja ratkaisee muut kuin tasavallan presidentin päätettävät sotilaskäskyasiat, jollei niitä ole säädetty tai määrätty muun sotilasesimiehen päätettäväksi. Sotilasesimies voi ottaa päätettäväkseen alaisensa ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian.

Puolustusvoimain komentajan ja alempien sotilasesimiesten välisestä toimivallan jaosta sotilaskäskyasioissa säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

34 §

Valtion edun valvominen puolustusvoimissa

Valtion edun valvomisesta puolustusvoimia koskevassa asiassa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

35 §

Puolustusvoimien tunnuskuva

Puolustusvoimien tunnuskuvasta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Puolustusvoimain komentaja voi antaa puolustusvoimien ulkopuoliselle luvan tunnuskuvan käyttöön. Tunnuskuvan käyttö ilman lupaa on kielletty.

4 luku

Puolustusvoimien henkilöstö

36 §

Henkilöstö

Puolustusvoimissa on sotilasviroissa ja siviiliviroissa palvelevaa henkilöstöä. Lisäksi puolustusvoimissa voi olla määräaikaisessa virkasuhteessa sekä työsuhteessa olevaa henkilöstöä. Ammattisotilaalla tässä laissa tar-

koitetaan sotilasvirassa palvelevaa sekä sitä, joka on nimitetty puolustusvoimissa määräaikaiseen virkasuhteeseen määrättyinä sotilas-tehtävään.

Puolustusvoimien viroista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

37 §

Puolustusvoimien virkojen kelpoisuusvaatimukset

Sen lisäksi, mitä yleisestä kelpoisuudesta valtion virkaan muualla laissa säädetään, puolustusvoimien virkaan nimitettävältä vaaditaan tehtävien edellyttämää luotettavuutta.

Puolustusvoimien sotilasvirkaan nimitettävältä vaaditaan myös, että hän on suorittanut Suomen puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa joko asevelvollisuuden aseellisessa palveluksessa tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen ja että hän on terveydeltään ja fyysiseltä kunnoltaan virkaan sopiva.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä puolustusvoimien virkamiesten erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, kuten koulutuksesta, kokemuksesta sekä esimiestehtävässä edellyttävästä johtamistaidosta.

38 §

Virkaan nimittäminen ja tehtävään määrääminen

Tasavallan presidentti nimittää virkaan ja määrää tehtävään puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, puolustusvoimien pääinsinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin ja kenttäpiispan. Presidentti tekee nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevan päätöksen valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Samassa järjestyksessä presidentti määrää puolustusvoimien upseerin tai erikoisupseerin puolustusasiamiehen, apulaispuolustusasiamiehen, sotilasedustajan ja apulaissotilasedustajan tehtävään sekä näitä vastaavaan kansainväliseen tehtävään.

Presidentti päättää sotilaallisena nimitys-asiana muun kuin 1 momentissa tarkoitetun upseerin nimittämisestä ja upseerin määrää-

misestä tasavallan presidentin adjutantint tehtävään. Presidentti tekee päätöksen sotilaallisissa nimitysasioissa puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätöksen varmentaa puolustusvoimain komentaja. Tällaista asiaa presidentille esiteltäessä puolustusministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Toimivallasta määrätä tehtävään muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu upseeri sekä nimittää ja määrätä tehtävään puolustusvoimien muu virkamies säädetään valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Kansainvälisissä tehtävissä toimivien korvaukset ja asema

Puolustusasiamiehen, apulaispuolustusasiamiehen, sotilasedustajan ja apulaissotilasedustajan tehtävään sekä näitä vastaavaan kansainväliseen tehtävään määrätyle ja näitä avustavalle henkilölle paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista taloudellisista etuuksista on voimassa, mitä ulkomaanedustuksen korvauksista annetussa laissa (596/2006) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden oikeus paikalliskorotukseen, varustautumiskorvaukseen ja muuttokorvaukseen määrätylevät ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 4, 6 ja 7 §:n mukaisesti. Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin puolustusvoimien virkanimikkeiden tai tehtävien rinnastamisesta ulkoasiainhallinnon virkoihin ja tehtäviin. Korvausten myöntämisestä päättää pääesikunta, jollei puolustusministeriön asetuksella ratkaisuvallata anneta tämän lain 27 §:ssä tarkoitettun puolustushaaran esikunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun asemasta Suomen edustustoissa säädetään ulkoasiainhallintolaissa (204/2000).

40 §

Sotilas- tai palvelusarvossa ylentäminen

Tasavallan presidentti ylentää sotilaskäskyasioiden päätöksentekojärjestyksessä vän-

rikin ja aliluutnantin sotilasarvoihin sekä niitä ylempiin tai nimeltään niitä vastaaviin sotilasarvoihin puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätöksenteko prikaatikenraalin, lippueamiraalin sekä niitä ylempiin tai nimeltään niitä vastaaviin sotilasarvoihin ylentämistä koskevassa asiassa sekä niitä vastaavan palvelusarvon antamista koskevassa asiassa tapahtuu kuitenkin puolustusministerin esittelystä.

Sotilas- ja palvelusarvoista, sotilasarvossa ylentämisestä ja palvelusarvon antamisesta sekä toimivallasta ylentää muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin sotilasarvoihin ja antaa niitä vastaava palvelusarvo säädetään tarkemmin tasavallan presidentin asetuksella.

Puolustusvoimain komentaja voi määrätä sotilas- ja palvelusarvojen käyttämisestä sekä niiden rinnastamisesta toisiinsa ja muista niiden keskinäisistä suhteista.

41 §

Virkamiehen siirtäminen toiseen virkaan tai tehtävään

Puolustusvoimien virkamies on velvollinen siirtymään toiseen puolustusvoimien virkaan tai tehtävään, kun se on tarpeen tehtävien hoidon tai asianomaisen palveluksen asianmukaista järjestelyä varten.

Jos siirtäminen toiseen virkaan tai määrääminen toiseen tehtävään aiheuttaa virkamiehelle palveluspaikkakunnan muutoksen, asianomaiselle on annettava päätöksestä tieto vähintään kolme kuukautta aikaisemmin.

Virkaan siirtämistä tai tehtävään määräämistä koskevaan päätökseen, joka aiheuttaa virkamiehen palveluspaikkakunnan muuttumisen, saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Päätös tulee kuitenkin noudatettavaksi siitä tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin päätä. Virkaan siirtämistä tai tehtävään määräämistä koskevaan päätökseen, joka ei aiheuta palveluspaikkakunnan muuttumista, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske osallistumista sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaiseen kriisinhallintatoimintaan ulkomailla.

42 §

Käyttäytymisvelvoite

Sen lisäksi, mitä virkamiesten käyttäytymisestä muualla laissa säädetään, ammattisotilaan on virkatehtävissään ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hän menettele tavalla, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta puolustusvoimille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

43 §

Sotilaan perustaidot ja kunto

Ammattisotilaan tulee ylläpitää virkatehtäviensä edellyttämiä sotilaan perustaitoja ja kuntoa. Eri virkatehtävien edellyttämien sotilaan perustaitojen sekä kunnan tasosta ja kuntotestien järjestämisestä voidaan säätää puolustusministeriön asetuksella.

44 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Puolustusvoimien virkamiesten varallaolo- ja ylityövelvollisuudesta on voimassa, mitä niistä on virkamiesten osalta säädetty työaikalain (605/1996) 5 §:n 3 momentissa ja 18 §:n 4 momentissa.

Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin liittyvien uhkien tai niihin sisältyvien erityistilanteiden taikka valmiuslain (1080/1991) mukaisten poikkeusolojen tai näiden uhkan sitä edellyttäessä virkamiehen on määräyksestä saavuttava palvelukseen myös vuosilomalta tai virkavapaalta. Tällaisen uhkan tai tilanteen ollessa ilmeinen virkamiehen on viipymättä otettava yhteyttä palveluspaikkaansa. Edellä tarkoitetut määräykset antaa puolustusvoimien toimivaltainen viranomaisen.

45 §

Virka- ja sotilaspuvun käyttäminen

Puolustusvoimien ammattisotilas ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mu-

kaisessa palvelussuhteessa oleva on velvollinen palveluksessa käyttämään puolustusvoimien sotilaspukua, jollei virkatehtävien laadun tai muun syyn vuoksi toisin määrätä. Jos puolustusvoimien muun virkamiehen tehtävä tai virka-asema sitä edellyttää, asianomainen voidaan velvoittaa käyttämään tehtävänsä tai virka-asemansa mukaista virkapukua.

Pääesikunta voi määrätä sotilaspuvun käyttämisestä annettuja säännöksiä ja määräyksiä rikkoneen henkilön, jolle on erikseen annettu oikeus käyttää sotilaspukua, menettämään oikeutensa käyttää sotilaspukua.

Muu kuin 1 momentissa tarkoitettu, asevelvollisuuslaissa ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) tarkoitettua palvelusta suorittava tai sotilaskirjaan koulutettava ei saa käyttää puolustusvoimien sotilaspukua taikka pukuun kuuluvaa asustetta erehdyttävästi muistuttavaa asua tai pukinetta sillä tavoin, että voi syntyä vaikutelma käyttäjän asemasta ammattisotilaana, jollei puolustusvoimien toimivaltainen viranomaisena anna siihen erityisestä syystä lupaa.

Sotilaspuvuista ja virkapuvuista sekä sotilaspuvun käyttämisestä määrää tarkemmin pääesikunta.

46 §

Määräaikaisessa sotilasvirassa palvelevan koulutustuki ja palvelusaikakorvaus

Aina määräajaksi täytettävään sotilaskirjaan nimitetyn uudelleen kouluttautumista tuetaan korvaamalla palvelussuhteen aikana puolustusvoimien ulkopuolella tapahtuvista opintovapaalain (273/1979) mukaisista opinnoista aiheutuvia kustannuksia. Jos koulutustukea ei ole käytetty palvelussuhteen aikana, maksetaan palvelussuhteen päättyessä vastaavan suuruinen palvelusaikakorvaus kertakorvauksena. Korvaus on maksettava kokonaisuudessaan kahden vuoden kuluessa palvelussuhteen päättymisestä lukien. Koulutustukea tai palvelusaikakorvausta ei kuitenkaan makseta, jos virkamies on tarkoitettu toistaiseksi puolustusvoimien muuhun virkaan. Koulutustukea tai palvelusaikakorvausta maksetaan kultakin palveluskuukaudelta palvelussuhteen alusta lukien, jos palvelussuhde on kestänyt yhteensä vähintään kolme

vuotta. Tuen tai korvauksen määrä on asianomaisen virkatyypin yleisen sotilaseläkemaksun sekä kyseiselle, aina määräajaksi täytettävälle sotilasviralle määrättävän eläkemaksun erotus, kuitenkin vähintään kaksitoista prosenttia veronalaisesta palkkauksesta.

Jos henkilö, jolle on maksettu koulutustukea tai palvelusaikakorvausta, nimitetään toistaiseksi puolustusvoimien muuhun sotilaskirjaan puolustusvoimien antaman tai kokonaan kustantaman koulutuksen perusteella vuoden kuluessa määräaikaisen palvelussuhteen päättymisestä, voidaan enintään puolet maksetuista etuuksista periä takaisin siten kuin valtion virkamieslain (750/1994) 60 ja 61 §:ssä säädetään.

47 §

Eroamisikä ja oikeus jatkaa palvelua eroamisiän jälkeen

Eroamisikä sotilasvirassa on:

1) puolustusvoimain komentajan virassa 63 vuotta;

2) pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, everstin ja kommodorin virassa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyvässä näihin rinnastuvassa muussa sotilasvirassa 60 vuotta, kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalinvirassa 55 vuotta ja everstin virassa 52 vuotta; sekä

3) muissa sotilasviroissa 55 vuotta, lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kuitenkin 45—50 vuotta henkilön koulutus ja kokemus huomioon ottaen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin koulutuksen ja kokemuksen huomioon ottamisesta eroamisiästä säädettyä. Puolustusvoimain komentaja määrää puolustusministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti ne tehtävät, jotka edellyttävät lentäjän koulutusta. Pääesikunta päättää näissä tehtävissä palvelevien eroamisiästä.

Pääesikunta voi painavasta syystä ja virkamiehen suostumuksella päättää, että virkamies voi jatkaa palveluaan samassa virassa eroamisiän jälkeen määräajan, kuitenkin enintään siihen saakka kun virkamies täyttää 68 vuotta ja sotilasvirassa oleva virkamies

enintään siihen saakka kun hän täyttää 55 vuotta.

Päätös virkamiehen oikeuttamisesta jatkaamaan virassa on tehtävä ennen kuin virkamies on saavuttanut eroamisiän. Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun 3 momentissa tarkoitettu määräaika on kulunut loppuun.

48 §

Ammattisotilaan määräaikainen virantoimituksesta erottaminen

Ammattisotilas, joka toimii olennaisesti tai toistuvasti vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan virantoimituksesta erottaa vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei varoitusta tai muuta toimenpidettä ole pidettävä riittävänä teon tai laiminlyönnin vakavuus tai toistuvuus huomioon ottaen. Palkanmaksu keskeytetään virantoimituksesta erottamisen ajaksi.

Virantoimituksesta erottamisesta päättää nimittävä viranomainen. Jos nimittävä viranomainen on tasavallan presidentti tai valtioneuvosto, virantoimituksesta erottamisesta päättää puolustusministeriö. Virantoimituksesta erottamisesta päättävän viranomaisen tulee panna virantoimituksesta erottaminen vireille viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu virantoimituksesta erottamisesta tehdään päätös, viranomaisen on varattava ammattisotilalle tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Myös pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos ammattisotilas sitä pyytää, eikä virantoimituksesta erottamista asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi. Viranomaisen on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava ammattisotilalle mahdollisuudesta pyytää pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemistä.

Muutoksenhausta päätökseen, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua määräaikaista virantoimituksesta erottamista, säädetään valtion virkamieslaissa.

5 luku

Rangaistussäännökset

49 §

Puolustusvoimien tunnus kuvan luvaton käyttö

Joka tahallaan ilman tai vastoin 35 §:ssä tarkoitettua lupaa oikeudettomasti käyttää puolustusvoimien tunnus kuvaa, joko sellaisenaan tai sitä erehdyttävästi muistuttavaa merkkiä, on tuomittava *puolustusvoimien tunnus kuvan luvattomasta käytöstä* sakkoon.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

50 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Poiketen siitä, mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään, 31 päivänä joulukuuta 2007 puolustusvoimien sotilasvirassa palvelleet voi edelleen jatkaa palveluaan virassaan, vaikka hän ei olisi suorittanut Suomen puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa asevelvollisuutta aseellisessa palveluksessa tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta.

Puolustusvoimien sotilasvirassa 31 päivänä joulukuuta 2007 palvelleen eroamiskään sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus maanpuolustusalueeseen tai sen esikuntaan tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittausta operatiivisen sotilasläänin esikuntaan ja viittaus sotilasläänin esikuntaan puolestaan viittausta alueellisen sotilasläänin esikuntaan tai aluetoimistoon.

51 §

Kumoamissäännös

Tällä lailla kumotaan puolustusvoimista 31 päivänä toukokuuta 1974 annettu laki (402/1974), jäljempänä *kumottava laki*, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavan lain 10 a ja 10 b § jäävät kuitenkin voimaan.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

52 §

Voimaan jäävät asetukset

Seuraavat kumottavan lain nojalla annetut asetukset jäävät edelleen voimaan:

- 1) puolustusministeriön asetus koulutuskustannuksien korvaamisesta (77/2002); sekä
- 2) asetus maanpuolustuskorkeakoulusta (668/1992).

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 552

Laki

sotalaitokselle rauhanaikana annettavista luontaisuuorituksista annetun lain kumoamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 16 päivänä huhtikuuta 1920 sotalaitokselle rauhanaikana annettavista luontaisuuorituksista annettu laki (94/1920).

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 553

Laki

rikoslain 45 luvun 26 a §:n kumoamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 45 luvun 26 a §, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003 ja 776/2005.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 554

Laki**rajavartiolain 35 ja 39 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun rajavartiolain (578/2005) 35 §:n 3 momentti ja 39 § seuraavasti:

35 §

Rajavartiomiehen voimakeinot

Voimakeinojen käytön lioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä. Oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen aluevalvontatehtävässä säädetään aluevalvontalaissa (755/2000). Siitä, miten puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 23 §:ssä tarkoitettua sotilaan ja sotilasesimiehen voimakeinojen käyttöoikeutta sovelletaan rajavartiolaitoksessa, säädetään rajavartiolaitoksen hallintolain 31 §:ssä.

39 §

Oikeus liikkuu toisen kiinteistöllä

Rajavartiolaitoksen virkamiehellä sekä rajavartiolaitoksen toiminnan tukena käytettävillä asevelvollisella ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalla henkilöllä on oikeus liikkuu toisen maa- ja vesialueella jalan, suksilla ja rajavartiolaitoksen käytössä olevalla kuluneuvolla, jos se on välttämätöntä rajavar-

tiolaitoksen tehtävän suorittamiseksi. Liikkumista pihapiirissä ja siihen rinnastettavalla erityiseen käyttöön varatulla alueella on kuitenkin vältettävä, jos sellaiseen liikkumiseen ei ole rajavartiolaitoksen tehtävästä johtuvaa pakottavaa syytä.

Liikkumisesta toisen maa- ja vesialueella aiheutuvasta vahingosta ja haitasta suoritetaan alueen omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus.

Rajavartiolaitoksen oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä silloin, kun se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä, on voimassa, mitä puolustusvoimien oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä säädetään puolustusvoimista annetun lain 14 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

HE 264/2006
 PuVM 2/2006
 EV 298/2006

3 895043/82

N:o 555

Laki

rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (577/2005) 31 §:n 1 momentti seuraavasti:

31 §

Sotilasrikossäännösten soveltaminen

Rajavartiolaitoksen sotilasviroissa palvelevat ovat rikoslain (39/1889) 45 luvun sotilaita koskevien säännösten alaisia. Sotilasvirassa olevan rajavartiomiehen oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen säädetään kuitenkin rajavartiolain 35 §:ssä, ja sotilaan ja sotilas-

esimiehen oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 23 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

Laki**vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään viranomaisten valvonnassa ja ohjauksessa järjestettävästä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta, jolla kehitetään kansalaisten ja viranomaisten valmiuksia osallistua yhteiskunnan tukemiseen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää maanpuolustuskykyä.

2 §

Sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

Sotilaallisella koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa puolustusvoimien aseilla, ampu-
matarvikkeilla tai räjähteillä tapahtuvaa sotilaallisten taitojen sekä joukon yhteistoiminnan kehittämistä sodassa tai muissa aseellisissa selkkauksissa toimimista varten.

Sotilaallisia valmiuksia palvelevalla koulutuksella tarkoitetaan tässä laissa muuta vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta.

2 luku

Organisaatiota koskevat säännökset

3 §

Viranomaisten johto ja valvonta

Puolustusministeriön toimialaan kuuluu vapaaehtoinen maanpuolustus sekä eri hallin-

nonalojen vapaaehtoiseen maanpuolustukseen liittyvien toimien yhteensovittaminen.

Puolustusministeriön tehtävänä on vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen ohjaus ja valvonta.

Puolustusvoimien pääesikunnan tehtävänä on vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen kuuluvien sotilaallisten tehtävien johto sekä muun toiminnan ohjaus, tukeminen ja valvonta.

Rajavartiolaitos voi osallistua vapaaehtoisen maanpuolustuksen edistämiseen.

4 §

Neuvottelukunta

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen yhteensovittamista, ohjaamista ja kehittämistä varten puolustusministeriön apuna ja sen yhteydessä toimii vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunta.

Valtioneuvosto määrää neuvottelukunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen eduskunnan kulloiseksikin toimikaudeksi. Neuvottelukunnan kokoonpanossa on otettava huomioon eduskunnassa vallitsevat parlamentaariset voimasuhteet.

Neuvottelukunta voi kutsua pysyviä asiantuntijoita sekä asettaa alueellisia tai toimialakohtaisia neuvottelukuntia. Neuvottelukunnan, alueellisten ja toimialakohtaisten neuvottelukuntien tehtävistä, kokoonpanosta ja toiminnan järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Yhteistoimintasopimukset

Vapaaehtoiseen maanpuolustukseen osal-

listuvat viranomaiset ja yhteisöt toimivat yhteistoiminnassa puolustusministeriön kanssa. Viranomaiset ja yhteisöt voivat tehdä sopimuksia yhteistoiminnan ehdoista ja menettelytavoista.

3 luku

Maanpuolustuskoulutusyhdistys

6 §

Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja sen tarkoitus

Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) on julkisoikeudellinen yhdistys, joka toimii valtakunnallisena vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen yhteistyöjärjestönä.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tarkoituksena on maanpuolustuksen edistäminen koulutuksen, tiedotuksen ja valistuksen keinoin. Yhdistyksellä voi olla myös alueellisia ja paikallisen tason yksiköitä.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kelpoisuudesta saada nimiinsä oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä kantaa ja vastata on voimassa, mitä yhdistyslain (503/1989) 6 §:n 1 momentissa säädetään rekisteröidystä yhdistyksestä.

7 §

Tehtävät

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisena hallintotehtävänä on:

1) järjestää vapaaehtoiseen maanpuolustukseen kuuluvaa sotilaallista koulutusta ja sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta sekä vapaaehtoista maanpuolustusta koskevaa tiedotusta ja valistusta;

2) kehittää naisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja järjestää siihen liittyvää sotilaallista koulutusta ja sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta;

3) ohjata, tukea ja sovittaa yhteen jäsenjärjestöjen maanpuolustuskoulutusta.

Edellä säädettyjen tehtäviensä lisäksi yhdistys voi järjestää turvallisuus-, varautumis- sekä johtamis- ja kouluttajakoulutusta sekä tehdä aloitteita ja toimia muutoinkin maanpuolustuksen hyväksi siten kuin sen säännöissä määrätään.

8 §

Jäsenet

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kokous voi hyväksyä jäseneksi sellaisen valtakunnallisen yhdistyksen, jonka toimialaan tai tehtäviin maanpuolustuksen edistäminen kuuluu tai läheisesti liittyy.

9 §

Toimielimet

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimielimiä ovat yhdistyksen kokous ja hallitus. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä on toiminnanjohtaja.

Yhdistyksen hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja seitsemän muuta jäsentä. Valtioneuvoston yleisistunto määrää puheenjohtajan ja neljä jäsentä. Yhdistyksen kokous valitsee varapuheenjohtajan ja muut jäsenet yhdistyksen jäsenjärjestöjen esityksestä. Kullekin jäsenelle määrätään tai valitaan henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja muut jäsenet määrätään tai valitaan kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan niin, että sama henkilö voi olla hallituksessa yhtäjaksoisesti enintään kaksi toimikautta.

Yhdistyksellä on keskustoimisto. Lisäksi sillä voi olla piiritoimistoja sekä koulutus- ja tukiyksiköitä.

10 §

Toimielinten tehtävät

Yhdistyksen kokouksessa:

1) hyväksytään toiminnan ja talouden yleiset periaatteet;

2) päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toiminnanjohtajalle;

3) päätetään mahdollisesta jäsenmaksusta ja sen määrästä seuraavaksi toimintavuodeksi;

4) käsitellään edellisen vuoden toimintakertomus sekä tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto sekä vahvistetaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio;

5) valitaan hallituksen varapuheenjohtaja sekä ne hallituksen jäsenet, joiden valinta 9 §:n 2 momentin mukaan kuuluu yhdistyksen kokoukselle;

6) valitaan tilintarkastaja ja varatilintarkastaja;

7) määrätään hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastajan palkkiot seuraavaksi toimintavuodeksi;

8) päätetään Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäsenten ottamisesta ja erottamisesta;

9) vahvistetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen säännöt ja työjärjestys.

Hallituksen tehtävänä on:

1) valmistella yhdistyksen kokouksessa käsiteltävät asiat ja panna täytäntöön kokouksen päätökset;

2) ottaa ja erottaa toiminnanjohtaja ja muut johtavassa asemassa olevat toimihenkilöt, määrätä heidän palkkaetunsa sekä määrätä toiminnanjohtajalle sijainen;

3) käyttää muutoinkin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ylintä päätösvaltaa asioissa, jotka eivät 1 momentin mukaan kuulu yhdistyksen kokouksen päätösvaltaan.

Toiminnanjohtajan tehtävänä on:

1) johtaa ja kehittää yhdistystä ja sen toimintaa työjärjestyksen mukaisesti,

2) huolehtia Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen talouden ja varojen hoidosta;

3) valmistella ja esitellä hallituksessa käsiteltävät asiat;

4) panna täytäntöön hallituksen päätökset;

5) suorittaa ne muut toimeenpanovaltaan kuuluvat tehtävät, jotka eivät kuulu hallitukselle.

Yhdistyksen kokouksen ja hallituksen tehtävistä voidaan lisäksi määrätä yhdistyksen säännöissä.

11 §

Toiminnan rahoitus

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, jonka puitteissa Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle myönnetään valtionavustusta sille 7 §:n 1 momentissa säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin. Valtionavustusta ei myönnetä puolustusvoimien tilaamasta sotilaallisesta koulutuksesta aiheutuviin toimintamenoihin. Valtionavustusvarat

on säilytettävä erillään yhdistyksen muun toiminnan varoista.

Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle myönnettävään valtionavustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001). Valtionapuviranomaisena toimii puolustusministeriö.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutustoiminnan rahoitukseen käytetään suoritemaksuista ja mahdollisista jäsenmaksuista kertyviä tuloja sekä muita tähän tarkoitukseen osoitettuja varoja.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi periä suoritteistaan maksuja. Suoritteiden maksullisuuden ja maksujen suuruuden yleisten perusteiden osalta noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

12 §

Hallituksen jäsenen, toimihenkilön ja työntekijän vahingonkorvausvastuu

Sen lisäksi, mitä yhdistyslain 39 §:ssä säädetään, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksen jäsenen, toimihenkilön ja työntekijän on korvattava vahinko, joka on aiheutettu Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle, sen jäsenelle tai muulle tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikkomalla.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksen jäsenen, toimihenkilön ja työntekijän sovelletaan muutoin, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 4 luvussa työntekijän vahingonkorvausvastuusta säädetään.

13 §

Menettely julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa sekä rikosoikeudellinen virkavastuu

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on noudatettava hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja arkistolakia (831/1994).

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallituksen jäsenen, toimihenkilön ja työntekijän sovelletaan heidän hoitaessaan Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle tämän lain

mukaisesti annettuja julkisia hallintotehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

14 §

Yhdistyslain säännösten soveltaminen

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä yhdistyslain 6 §:n 2 momentissa, 8, 9, 11—17, 20, 22 ja 24 §:ssä, 25 §:n 2 momentissa, 26—34 §:ssä ja 35 §:n 1 ja 2 momentissa, 36, 37 sekä 39 §:ssä säädetään.

15 §

Tilintarkastus ja kirjanpito

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen hallinnon ja tilien tarkastamista varten tulee olla kaksi tilintarkastajaa, jotka ovat joko Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia (KHT) tai tilintarkastusyhteisöjä tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajia (JHTT). Tilintarkastajista toisen valitsee yhdistyksen kokous ja toisen määrää puolustusministeriö. Kummallekin tilintarkastajalle valitaan tai määrätään myös varatilintarkastaja. Muilta osin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tilintarkastukseen sovelletaan lisäksi, mitä tilintarkastuslaissa (936/1994) säädetään.

16 §

Taloudenpidon valvonta

Puolustusministeriö ohjaa ja valvoo Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen taloudellista toimintaa.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys laatii valtionavustuksin rahoitettavan toimintansa tuloksellisuuden tukemiseksi toiminta- ja taloussuunnitelman sekä kuvauksen sille myönnettyjen siirtomenojen vaikuttavuudesta ja niillä rahoitetun toiminnan tuloksellisuudesta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys on 7 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtäviensä osalta

valtionalouden valvonnasta ja tarkastuksesta yleisesti vastaavien toimielinten valvonnan ja tarkastuksen alainen.

4 luku

Vapaaehtoinen sotilaallinen koulutus

17 §

Sotilaallisen koulutuksen antaminen

Puolustusvoimat voi antaa sotilaallista koulutusta vapaaehtoisille 18 vuotta täyttäneille henkilöille järjestämällä harjoituksia tai hankkimalla palveluja Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä siten kuin siitä erikseen sovitaan. Perusyksikköä suurempien joukkokokonaisuuksien sotilaallinen koulutus, joukkojen operaatioihin valmentaminen ja taisteluamuntonojen järjestäminen kuuluu kuitenkin yksinomaan puolustusvoimille. Perusyksiköllä tarkoitetaan enintään komppanian vahvuista joukkoa.

Vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen on tapahduttava puolustusvoimien käytössä olevilla harjoitusalueilla.

Tarkempia säännöksiä sotilaallisen koulutuksen käytännön järjestämisestä voidaan antaa puolustusministeriön asetuksella.

18 §

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen järjestämät vapaaehtoiset harjoitukset

Asevelvollisuuslaissa (452/1950) tarkoitettujen kertausharjoitusten ja ylimääräisen palveluksen lisäksi reserviin kuuluvat asevelvolliset ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisesti asepalveluksen suorittaneet naiset voivat osallistua puolustusvoimien järjestämiin vapaaehtoiisiin harjoituksiin. Heihin sovelletaan palveluksessa ollessa muualla laissa annettuja sotilasta koskevia säännöksiä.

Vapaaehtoisissa harjoituksissa pidetään yllä varusmiespalveluksen aikana saatuja sotilaallisia tietoja ja taitoja, koulutetaan asevelvollisia vaativampiin tehtäviin, perehdytetään asevelvolliset sotilaallisessa maanpuo-

lustuksessa tapahtuneisiin muutoksiin sekä harjoitetaan joukkokokonaisuuksia niille suunnitelluissa kokoonpanoissa.

Rajavartiolaitoksessa voidaan järjestää 2 momentissa tarkoitettuja vapaaehtoisia harjoituksia. Mitä tässä laissa säädetään puolustusvoimista, koskee soveltuvin osin myös rajavartiolaitosta.

19 §

Osallistumisoikeus vapaaehtoiisiin harjoituksiin

Naiset, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät 60 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua 18 §:ssä tarkoitettuihin puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin. Vastaavasti miehet, jotka ovat täyttäneet 18 mutta eivät 60 vuotta ja jotka ovat terveydeltään ja muilta henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan siihen sopivia, voivat osallistua puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin, vaikka he eivät olisikaan suorittaneet varusmiespalvelusta tai he eivät kuulisi enää reserviin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut henkilöt toimivat harjoituksissa erityisosaamista vaativissa sekä huolto-, terveydenhoito-, viestitys-, koulutus-, toimisto- ja muissa vastaavissa sotilaallista maanpuolustusta tukevissa tehtävissä.

20 §

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä sotilaallinen koulutus ja sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

Maanpuolustuskoulutusyhdistys järjestää puolustusvoimien tilaamaa sotilaallista koulutusta. Koulutus, jossa käytetään puolustusvoimien aseita, ampumatarvikkeita tai räjähteitä, on järjestettävä puolustusvoimien henkilökunnan johdolla ja noudattamalla voimassa olevia puolustusvoimien ohjesääntöjä, varomääräyksiä ja muita pysyväismääräyksiä.

Lisäksi Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi antaa sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta yli 18-vuotiaille.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys voi jäsenjärjestöjensä kanssa sopia muun koulutuksen järjestämisestä.

21 §

Kouluttajat ja kouluammuntojen johtajat Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämässä sotilaallisessa koulutuksessa

Kouluttajina ja kouluammuntojen johtajina voivat toimia vain puolustusvoimien henkilöstöön kuuluvat tai puolustusvoimien kouluttajiksi hyväksymät henkilöt. Puolustusvoimat voi hyväksyä kouluttajiksi ja kouluammuntojen johtajiksi 20 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin tilaisuuksiin henkilöitä, joilla on puolustusvoimien tai Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa hankittu johtajatai kouluttajakoulutus sekä käytännössä osoitettu pätevyys ammuntojen järjestämisestä puolustusvoimissa ja jotka katsotaan tehtävään muuten sopiviksi. Samalla heille voidaan myöntää lupa puolustusvoimien taisteluvälineiden käyttöön harjoituksissa. Tällaisia välineitä ovat sarjatuliaseet, miinat ja singot ja vastaavat kevyet aseet. Sotilaallinen koulutus ja puolustusvoimien aseilla tapahtuvat kouluammunnat on kaikissa tapauksissa toteutettava sotilasviranomaisten johdon ja valvonnan alaisena.

22 §

Koulutuksesta ilmoittaminen

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen on ilmoitettava järjestämästään 20 §:ssä tarkoitusta koulutuksesta sekä sen jäsenjärjestöjen vastaavasta koulutustoiminnasta vuosittain asianomaiselle sotilasviranomaiselle sen mukaan kuin laadittavassa koulutussuunnitelmassa sovitaan. Puolustusvoimilla on oikeus saada tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamista varten edellä mainituilta yhdistyksiltä tietoja niiden koulutustoiminnasta.

Ilmoitusvelvollisuus ei koske tavanomaista kilpailu-, urheilu- tai valistustoimintaa eikä järjestöjen sisäisiin asioihin liittyvää koulutusta ja valmennusta.

5 luku

Muu vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta

23 §

Osallistuminen puolustusvoimien virka-aputehtäviin

Puolustusvoimat voi käyttää tämän lain 6 luvun mukaisen sitoumuksen antaneita henkilöitä puolustusvoimista annetussa laissa (551/2007) tarkoitettuihin pelastustehtäviin sekä annettaessa virka-apua poliisille puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain (781/1980) mukaan.

Virka-apuosaston johtajana toimii puolustusvoimien sotilasvirassa palveleva henkilö.

Sitoumuksen antaneita henkilöitä ei kuitenkaan saa käyttää puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä.

Virka-aputehtävään osallistuvaan sovelletaan rikoslain (39/1889) 45 luvun 1 §:n 1 momentin ja 2 momentin 1 kohdan sekä 2—8 §:n säännöksiä. Henkilö on mainittujen säännösten alainen siitä, kun virka-aputehtävä alkaa, siihen kun virka-aputehtävä päättyy.

24 §

Muu avustamistoiminta

Vapaaehtoisten henkilöiden ja organisaatioiden käyttämisestä pelastustoimen ja meripelastustoimen tehtävissä sekä poliisin apuna säädetään pelastuslain (468/2003) 7 §:ssä, meripelastuslain (1145/2001) 6 §:ssä ja poliisilain (493/1995) 45 a §:ssä.

25 §

Järjestöjen muu toiminta

Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja sen jäsenjärjestöt voivat sääntöjensä mukaisella tavalla järjestää turvallisuusasioita koskevia valistustilaisuuksia ja huolehtia liikuntakoulutuksesta sekä antaa muuta tarpeellista varautumis- ja johtamiskoulutusta omalla toimialallaan.

Vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt ylläpitävät maanpuolustustahtoa ja -taitoa sekä veteraaniperinteitä.

26 §

Varautumistoiminta

Puolustusvoimat ja asianomainen muu viranomaislainen voivat sopia Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ja sen jäsenjärjestöjen kanssa niiden jäsenille suunnatusta varautumistoiminnasta. Siihen liittyen järjestöjen jäseniä voidaan tarvittaessa kutsua avustamaan viranomaisia näissä tehtävissä.

27 §

Valmiustehtävät

Valtioneuvoston yleisistunto voi päättää, että puolustusvoimat voi määrätä asevelvollisuuslaissa tarkoitettuun ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen myös 19 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä, joilla on poikkeusolojen tehtävää varten vapaaehtoisesti hankittu koulutus tai ammatin kautta hankittu erityisosaaminen ja jotka ovat antaneet puolustusvoimille 28 §:ssä tarkoitettua sitoumuksen, vaikka he eivät olisikaan suorittaneet varusmiespalvelusta tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista asepalvelusta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys jatkaa toimintaansa valmiuslain (1080/1991) 2 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

6 luku

Sitoutumista koskevat säännökset

28 §

Sitoutuminen koulutukseen ja tehtäviin

Suomen kansalainen voi antaa puolustusvoimille kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän osallistuu puolustusvoimien vapaaehtoisin harjoituksiin ja sen Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilaamaan koulutukseen sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin määräajan, vähintään kaksi ja enintään kuusi vuotta kerrallaan. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutus- ja tukitehtäviin sekä Maan-

puolustuskoulutusyhdistyksen jäsenjärjestön tehtävään sitoutuva antaa sitoumuksen Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Sitoumuksen tekijän on oltava vähintään 18-vuotias. Puolustusvoimien tehtäviin voi sitoutua enintään 60 vuotta täyttänyt henkilö.

Henkilöt, jotka haluavat antaa 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen, voivat ilmoittautua joko puolustusvoimille tai Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle, jonka on ilmoitettava näistä henkilöistä puolustusvoimille.

Vapaaehtoisen palvelusvelvollisuus koskee vain Suomen alueella tapahtuvaa toimintaa. Virka-aputehtävään Suomen rajojen ulkopuolelle määräämisen edellytyksenä on asianomaisen suostumus.

29 §

Sitoumuksen hyväksyminen

Puolustusvoimat tai Maanpuolustuskoulutusyhdistys hyväksyy harkintansa mukaan 28 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen. Sitoumuksen sisällöstä ja sen tekemisestä säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Puolustusvoimat voi tarkastaa sitoumuksen antaneen henkilön terveydentilan tai määrittää palveluskelpoisuuden siten kuin asevelvollisuuslaissa säädetään. Palveluskelpoisuuden määrittämistä varten sitoumuksen antaneen henkilön on ilmoitettava puolustusvoimille tarpeelliset tiedot terveydentilastaan.

Sitoumuksen hylkäämistä koskeva puolustusvoimien tai Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen päätös on perusteltava. Päätökseen, joka koskee sitoumuksen hyväksymistä tai hylkäämistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

30 §

Sitoumuksen ja sitoumuksen hyväksymispäätöksen peruuttaminen

Edellä 29 §:n 1 momentissa tarkoitetun sitoumuksen antaneella on oikeus peruuttaa sitoumus. Peruutus tulee voimaan kuukauden kuluessa peruutusilmoituksesta. Sitoumusta ei saa kuitenkaan peruuttaa valmiuslain 2 §:ssä tarkoitettujen poikkeusolojen aikana.

Hyväksyjä voi peruuttaa sitoumuksen hyväksymisen, jos asianomainen henkilö ei ole

selvästi täyttänyt hänelle kuuluvia velvollisuuksia tai toimii olennaisesti vastoin niitä taikka jos häneltä havaitaan puuttuvan keskeiset toimintaan osallistumiseen vaadittavat edellytykset.

Päätökseen, joka koskee sitoumuksen hyväksymispäätöksen peruuttamista, saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

31 §

Varaaminen ja sijoittaminen

Puolustusvoimat voi varata ja sijoittaa hyväksytyt sitoumuksen antaneen henkilön puolustusvoimien sodan ajan kokoonpanon mukaisiin tehtäviin. Lisäksi puolustusvoimat voi varata ja sijoittaa Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen ja sen jäsenjärjestön esittämiä niiden toiminnassa mukana olevia henkilöitä heille soveltuviin poikkeusolojen tehtäviin.

Sitoutuminen tässä laissa tarkoitettuun vapaaehtoistoimintaan ei estä henkilön varaamista muualla laissa tarkoitettuihin tehtäviin.

7 luku

Velvollisuudet ja oikeudet

32 §

Sitoutuneiden henkilöiden velvollisuudet

Hyväksytyt sitoumuksen antanut henkilö on velvollinen noudattamaan sotilasviranomaisen antamaa koulutuskutsua ja vastaavaa muuta määräystä, jollei laillista estettä ole. Jos harjoitus tapahtuu työaikana, on tarvittaessa esitettävä työnantajan kirjallinen suostumus.

Hyväksytyt sitoumuksen antaneen henkilön on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä sekä noudatettava sen suorittamiseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä. Hänen on myös käytädyttävä tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Hyväksytyt sitoumuksen antanut henkilö ei saa käyttää hyödykseen eikä luvatta ilmaista muille tässä laissa tarkoitettua tehtävää hoitaessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta laissa on säädetty salassapitovelvollisuus.

33 §

Henkilökohtaiseen käyttöön uskotut varusteet

Puolustusvoimat voi luovuttaa tässä laissa tarkoitettuun toimintaan hyväksytyin sitoumuksen antaneen henkilön käyttöön henkilökohtaisia varusteita, ei kuitenkaan puolustusvoimien aseita, ampumatarvikkeita eikä räjähteitä. Huostaan saatuja varusteita on säilytettävä huolellisesti, ja ne on sitoumusajan päätyttyä palautettava takaisin.

Henkilö on velvollinen korvaamaan varusteille aiheutuneen vahingon, jos hän ei ole noudattanut niiden säilyttämisessä tai käyttämisessä sellaista huolellisuutta, jota häneltä olosuhteet huomioon ottaen voidaan kohtuudella vaatia.

34 §

Taloudelliset etuudet

Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin ja puolustusvoimien Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilaamaan koulutukseen sekä 23 tai 27 §:ssä tarkoitettuun tehtävään osallistuvalla henkilöllä on oikeus:

1) vastikkeettomaan sotilasmajoitukseen, muonitukseen ja vaatetukseen;

2) kultakin koulutus-, harjoitus- sekä 23 tai 27 §:ssä tarkoitettulta palvelusvuorokaudelta maksettavaan päivärahaan, joka on vähintään varusmiespalveluksessa olevalle maksettavan päivärahan vähimmäismäärän suuruinen; lisäksi 23 §:ssä tarkoitettuun virka-aputehtävään osallistuvalla on oikeus kultakin palvelusvuorokaudelta maksettavaan korvaukseen, joka on reservin kertausharjoitukseen asevelvollisuuslain nojalla kutsutulle maksettavan reserviläispalkan suuruinen;

3) valtion järjestämään matkaan palvelusalueelle tehtävän alkaessa sekä matkaan palvelusalueelta kotiuttamispaikkaan tai valtion korvaukseen matkakustannuksista, jos osallistuja on järjestänyt matkan itse.

Viranomaisten antama tai tilaama vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus on siihen osallistuvalla maksutonta.

Päivärahan määrästä ja maksamismenettelyistä sekä matkakustannusten korvaamisesta säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

35 §

Sosiaaliset etuudet

Puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin ja valvomiin ammuntoihin ja sen Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilaamaan koulutukseen sekä 23 tai 27 §:ssä tarkoitettuun tehtävään osallistuvalla henkilöllä on oikeus:

1) terveydenhuoltoon siten kuin terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) säädetään;

2) korvaukseen tapaturmasta ja palvelusairaudesta sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaan;

3) ryhmähenkivakuutusta vastaavaan taloudelliseen tukeen siten kuin asevelvollisen kuoltua suoritettavasta taloudellisesta tuesta annetussa laissa (1309/1994) säädetään.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen on muuten huolehdittava, että sen järjestämään koulutukseen tai harjoitukseen osallistuvilla on riittävä vakuutusturva.

36 §

Takaisinperintä

Aiheettomasti maksetun 34 §:ssä tarkoitetun etuuden määrä voidaan periä takaisin. Päivärahasta ei saa periä enempää kuin palasta lain mukaan saadaa ulosmitata.

Takaisinperintää aloitettaessa on sen peruste ja takaisin perittävä määrä ilmoitettava asianomaiselle.

Etuuden maksaneen viranomaisen on pantava takaisinperintä vireille kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana aiheeton määrä on maksettu. Jollei määräaika noudateta, on oikeus takaisinperintään menetetty.

37 §

Vahingonkorvaus koulutuksen ja eräiden muiden tässä laissa tarkoitettujen tehtävien yhteydessä aiheutuneesta vahingosta

Puolustusvoimien vapaaehtoisten harjoitusten ja valvomien ammuntojen ja sen Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilaaman koulutuksen sekä tämän lain 23 tai 27 §:ssä tarkoitettujen tehtävien yhteydessä ai-

heutuneesta vahingosta vastaa valtio sen mukaan kuin vahingonkorvauslaissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen ja muuhun toimintaan osallistuvan korvausvastuuseen sovelletaan vahingonkorvauslain 4 luvun säännöksiä asevelvollisen korvausvastuusta.

38 §

Kannustusjärjestelmä

Osallistuminen vapaaehtoiseen koulutukseen taikka virka-apu- tai avustamistehtäviin voidaan ottaa huomioon ylennyksiä ja muuta vastaavaa kannustusta harkittaessa. Tarkemmat säännökset vapaaehtoisten kannustusjärjestelmästä voidaan antaa pääesikunnan määräyksellä.

8 luku

Rekisteröiminen

39 §

Rekisteröiminen asevelvollisrekisteriin

Tiedot henkilöistä, jotka 28 §:n 2 momentissa tarkoitettu tavoin ilmoittautuvat puolustusvoimille ja antavat 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua sitoumuksen osallistumisesta puolustusvoimien vapaaehtoisin harjoituksiin ja puolustusvoimien Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilaamaan koulutukseen sekä 23 ja 27 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin, merkitään asevelvollisuuslain 9 a luvussa tarkoitettuun asevelvollisrekisteriin. Jollei tässä laissa toisin säädetä, rekisteröintiin sovelletaan asevelvollisuuslain 9 a luvun säännöksiä.

Sitoumusta koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun henkilö ei enää kuulu reserviin eikä nostoväkeen. Tiedot 19 §:ssä tarkoitettua henkilön sitoumuksesta poistetaan viimeistään vuoden kuluttua sitoumusajan päättymisestä.

40 §

Rekisteröiminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen rekisteriin

Maanpuolustuskoulutusyhdistys pitää yhdistyksen tehtävään sitoumuksen antaneista

sekä koulutukseen osallistuneista henkilörekisteriä. Rekisteriin saadaan 7, 27 tai 28 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten tallettaa henkilön perustietoina täydellinen nimi, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, ammatti, koulutus, osallistuminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämään koulutukseen ja muuhun toimintaan, perheoikeudellinen asema, alaikäisten huoltoon koskevat tiedot, kotikunta, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, sotilasarvo, aselaji, koulutushaara, voimassa olevia lupia ja oikeuksia koskevat tiedot, ajokortti, erityisosaaminen, toiminnan kannalta merkitykselliset harrastustiedot, käytettävyytiedot, jäsenyys maanpuolustusjärjestössä ja huomionosoitukset.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Sitoumusta koskeva tieto poistetaan rekisteristä viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun sitoumusajaksi on päättynyt.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen tietoluokkien sisällöstä ja rekisterin pitämisestä.

41 §

Tietojen luovuttaminen

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä on oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteristä asevelvollisten perustietoja vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen järjestämistä varten.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen rekisteristä voidaan salassapitovelvollisuuden estämättä antaa puolustusvoimille ja pelastusviranomaisille vapaaehtoiseen maanpuolustukseen osallistuvan perustietoja sekä tietoja henkilön sijoituksesta poikkeusolojen tehtävään sijoitettavuuden arvioimiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen rekistereiden rekisterinpitäjillä on oikeus saada toisiltaan tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla maksutta tai tietojen irrottamiskustannuksiin perustuvaa vastiketta vastaan siten kuin siitä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan. Ennen tietojen luovuttamista

rekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla rekisterinpitäjälle on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

9 luku

Erinäiset säännökset

42 §

Toimintakertomus

Pääesikunnan on annettava puolustusministeriölle ja 4 §:ssä tarkoitetulle vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunnalle vuosittain kertomus tässä laissa säädetystä vapaaehtoisesta koulutuksesta ja vapaaehtoisten käyttämisestä virka-aputehtävissä. Pääesikunta on tätä varten oikeutettu saamaan valvonnan suorittamiseksi tarvittavia tietoja Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä salassapitosäännösten estämättä.

43 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

44 §

Siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa Maanpuolustuskoulutus ry:n jäseninä olevat yhdistykset voivat ilman eri hakemusta siirtyä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen jäseniksi. Siirtymisestä on ilmoitettava Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys jatkaa Maanpuolustuskoulutus ry:n toimintaa tämän lain mukaisesti. Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle siirtyvät kaikki Maanpuolustuskoulutus ry:n varat ja velat sekä sopimukset ja muut sitoumukset tai muut oikeudet ja velvoitteet.

Maanpuolustuskoulutus ry:n palveluksessa oleva henkilöstö siirtyy Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen henkilöstöksi entisin etuuksin ja velvoittein.

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 557

Laki

rajavartiolain 25 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun rajavartiolain (578/2005) 25 §:n 3 momentti seuraavasti:

25 §

Sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät

muuhun vapaaehtoismintaan säädetään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007).

Rajavartiolaitoksen osallistumisesta vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen ja

-----
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 558

Laki

naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta 17 päivänä helmikuuta 1995 annetun lain (194/1995) 3 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Naisten osallistumisesta vapaaehtoiisiin harjoituksiin ja koulutukseen sekä muuhun vapaaehtoistoimintaan säädetään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 559

Laki

puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimien virka-avusta poliisille 5 päivänä joulukuuta 1980 annetun lain (781/1980) 5 §:n 2 momentti ja
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 346/1998, uusi 3 momentti, seuraavasti:

3 §

Puolustusvoimat voi käyttää muissa kuin tämän lain 4 §:ssä tarkoitetuissa virka-aputehtävissä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (556/2007) tarkoitettuja henkilöitä.

5 §

Virka-apuosastoa johtaa sen päälliköksi määrätty puolustusvoimien sotilasvirassa palveleva henkilö tehtävän suorittamista johtavan poliisimiehen ohjeiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 560

Laki

poliisilain 45 a §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun poliisilain (493/1995) 45 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 525/2005, seuraavasti:

45 a §

Vapaaehtoistoiminta

Poliisi voi käyttää vapaaehtoisjärjestöjä sekä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 3 luvussa tarkoitettua Maanpuolustuskoulutusyhdistystä ja myös sanotussa laissa tarkoitettuun palvelukseen

osallistuvia henkilöitä apunaan etsintätehtävissä sekä muissa sellaisissa avustustehtävissä, joihin ei sisälly merkittävää julkisen vallan käyttöä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 561

Laki

sotilastapaturmalain 1 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 21 päivänä joulukuuta 1990 annetun sotilastapaturmalain (1211/1990) 1 §:ään uusi
3 momentti seuraavasti:

1 §

Oikeus korvaukseen

tuskoulutusyhdistykseltä tilaamaan koulutukseen sekä puolustusvoimien virka-aputehtävään osallistuva henkilö siten kuin vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 35 §:ssä säädetään.

Korvaukseen on oikeutettu myös puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin ja valvomiin ammuntoihin ja sen Maanpuolus-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 562

Laki

työturvallisuuslain 6 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä elokuuta 2002 annetun työturvallisuuslain (738/2002) 6 § seuraavasti:

6 §

Soveltamisalan rajoitus

Tätä lakia ei sovelleta puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen palveluksessa olevan henkilön, asevelvollisen tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavan henkilön puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen määräyksestä tai palveluksessa suorittamaan palvelusohjelmaan merkittyyn tai muuhun erikseen määrättyyn koulutussuunnitelmien mukaiseen sellaiseen sotilaalliseen harjoitukseen ja koulutukseen sekä siihen välittömästi liittyvään

työhön, jonka pääasiallinen tarkoitus on sotilaallisessa toiminnassa tarvittavien erityisten valmiuksien harjoittaminen.

Lakia ei myöskään sovelleta henkilöön, joka vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) nojalla osallistuu puolustusvoimien vapaaehtoiisiin harjoituksiin tai sen Maanpuolustuskoulutusyhdistykseltä tilaamaan 1 momentissa tarkoitettuun sotilaalliseen harjoitukseen tai koulutukseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

N:o 563

L a k i**rikoslain 45 luvun 27 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 45 luvun 27 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 559/2000, ja
lisätään 45 luvun 27 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 a kohta sekä 45 luvun 27 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa ja laissa 214/2006, uusi 3 momentti seuraavasti:

45 luku

Sotilasrikoksista

27 §

Sotilaat

Sotilaalla tarkoitetaan tässä luvussa:

2) aseellisena tai aseettomana asevelvollisuuttaan suorittavaa ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) tarkoitettua palvelusta suorittavaa;

2 a) vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 18 §:ssä tarkoitettua puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa palvelevaa ja lain 21 §:ssä tarkoitettua kouluttajaa ja kouluammuntojen johtajaa; sekä

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan lisäksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 23 §:ssä tarkoitettuihin puolustusvoimien virka-aputehtäviin osallistuviin vapaaehtoisiin siten kuin siitä erikseen säädetään kyseisessä laissa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 564

Laki**valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta 21 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1224/1990) 1 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 216/2006 seuraavasti:

1 §

Valtioneuvoston oikeuskansleri vapautetaan velvollisuudesta valvoa lain noudattamista sellaisissa eduskunnan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, jotka koskevat:

1) puolustusministeriötä, valtioneuvoston ja sen jäsenten virkatointen laillisuuden valvontaa lukuun ottamatta, puolustusvoimia, rajavartiolaitosta, sotilaallisesta kriisinhallin-

nasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitettua kriisinhallintahenkilöstöä, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain (556/2007) 3 luvussa tarkoitettua Maanpuolustuskoulutusyhdistystä sekä sotilasoikeudenkäyntiä;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Puolustusministeri *Jyri Häkämies*

HE 172/2006
 PuVM 3/2006
 EV 299/2006

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 551—564, 4 1/2 arkkia